

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/97/2023
Identifikačné číslo spisu:	3718200280
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:3718200280.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členiek senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a JUDr. Viery Nevedelovej, v spore žalobkyne H. E., rod. S., nar. I., bytom Y., zast. advokátkou JUDr. Annou Kubovičovou, so sídlom Tatranská 300/8, Považská Bystrica, IČO: 35 658 011, proti žalovanému V. S., nar. I., bytom R., zastúpenému advokátom Mgr. Jánom Matušovom, so sídlom Ul. 1. mája 1455, Púchov, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. PB-5C/3/2018, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 30. septembra 2021 sp. zn. 17Co/101/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobkyni p r i z n á v a voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Považská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 1. júna 2020 č. k. 5C/3/2018-107 výrokom I. zrušil podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX kat. úz. J. ako byt č. X vo vchode č. X, na X. poschodí bytového domu č. XXX, nachádzajúcom sa na parcele KNC č. XXXX/X „zastavané plochy a nádvoria“ o výmere 1863 m² a k podielu priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastnícky podiel k pozemku 71/5134-in tak, že predmetné nehnuteľnosti prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne. Výrokom II. uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovanému na vyrovnanie jeho podielu sumu 22.000 eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom III. žalobkyni náhradu trov konania nepriznal.

1.1. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že strany sporu sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti - bytu, spojeného so spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu, každý v podiele 1/2-ice. Predmetnú nehnuteľnosť od smrti matky strán sporu (v roku 2016) nikto reálne neužíva, pričom náklady a poplatky súvisiace s bytom v prevažnej miere uhrádzala žalobkyňa. Z hľadiska, že sa jedná o X-izbový byt, s prihliadnutím n a veľkosť

spoluvlastníckych podielov oboch strán v konaní, súd vyvodil, že spoločná nehnuteľnosť zapísaná na LV č. XXXX, kat. úz. J., nie je reálne deliteľná. Vychádzajúc z uvedených skutočností, berúc do úvahy najmä výšku spoluvlastníckych podielov strán sporu, pričom spoločnú nehnuteľnosť od roku 2016 neužíva ani jedna strana (čím byt stráca na hodnote, je spustošený, neudržiavaný), pričom žalobkyňa ako prvá (v čase pred podaním žaloby žalovaný o nehnuteľnosť nejavil záujem, resp. nevykonával žiadnu činnosť) prejavila vôľu túto nehnuteľnosť užívať aj v budúcnosti a tiež berúc do úvahy, že spoločná nehnuteľnosť nie je reálne deliteľná, s prihliadnutím na zásadu, že nikto nesmie byť spravodlivo nútený, aby zotrval v spoluvlastníckom vzťahu ako aj skutočnosť, že žalobkyňa v prevažnej miere uhrádzala náklady a poplatky súvisiace s bytom, súd rozhodol tak, že stranám konania zrušil podielové spoluvlastníctvo k nehnuteľnosti. Súčasne podielové spoluvlastníctvo vyporiadal tak, že spoluvlastnícky podiel žalovaného prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne, pričom žalobkyňu zaviazal k povinnosti vyplatiť žalovanému na vyrovnanie jeho podielu z titulu vyporiadania podielového spoluvlastníctva sumu 22.000 eur v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Pri určení výšky primeranej náhrady vychádzal súd zo všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti (vyčíslená znaleckým posudkom Ing. Viliama Lejčíka na sumu 41.000 eur), ktorú takto stanovenú žalovaný v konaní nenamietal relevantnými právnymi skutočnosťami (za podstatné nemožno pokladať tvrdenie o jej nižšej výške ako počas dedičského konania, v ktorom od neho žalobkyňa žiadala 28.000 eur, pričom ani na pojednávaní neuviedol, akú cenu by žiadal za vyporiadanie), ako i z ochoty žalobkyne uhradiť žalovanému sumu 22.000 eur, ktorá suma je ešte väčšia ako suma určená znaleckým posudkom. Záverom súd uviedol, že o nehnuteľnosť prejavil záujem aj žalovaný, ktorý svoju vôľu prikázať byt jemu do výlučného vlastníctva prejavil až v priebehu konania, pričom pred podaním žaloby, kedy sa s ním žalobkyňa snažila dohodnúť, na vyporiadanie nereagoval žiadnym spôsobom, resp. činnosťou, ktorá by smerovala k dohode účastníkov vo veci zrušenia a vyporiadania ich podielového spoluvlastníctva k spornému bytu. Zároveň bolo preukázané, že ani žalovaný nie je odkázaný na bývanie v predmetnej nehnuteľnosti, keďže byt nebol účastníkmi užívaný, čo sporné strany zhodne na pojednávaní aj uviedli.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 30. septembra 2021 sp. zn. 17Co/101/2020 na odvolanie žalovaného aj žalobkyne rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. zmenil tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu prvoinštančných trov konania proti žalovanému v rozsahu 100 % (výrok I.), rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I. a II. potvrdil (výrok II.) a žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania rozsahu 100 % (výrok III.).

2.1. V odôvodnení odvolací súd uviedol, že obe strany sporu mali záujem o prikázanie bytu do svojho vlastníctva s povinnosťou výplaty ustupujúceho spoluvlastníka, pričom obe strany konania preukázali, že hradili platby spojené s užívaním bytu. Avšak iba žalobkyňa v konaní preukázala, a žalovaný túto skutočnosť účinným spôsobom nepoprel, starostlivosť o predmet spoluvlastníctva, a to riešením havarijných porúch a finančnou účasťou na nich. Žalobkyňa tak vyvinula väčšiu snahu o udržiavanie predmetu spoluvlastníctva sporových strán než žalovaný, ktorý opak v konaní nepreukázal. Prehliadanie tejto aktivity zo strany súdu by nebolo namieste. Vykonávanie správy o predmet spoluvlastníctva a aktívne riešenie uchovania jeho majetkovej hodnoty nemôže ísť podľa odvolacieho súdu na ťarchu takéhoto spoluvlastníka. Uvedené konanie mu musí byť na prospech. Zároveň žalobkyňa v konaní neprezentovala postoj, že potrebuje vyporiadať spoluvlastníctvo z dôvodu, že byt potrebuje pre blízku osobu. Odvolací súd dodal, že žalovaný netráti na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva spôsobom, akým to učinil súd prvej inštancie. Dostáva sa mu svoj podiel v podobe výplaty žalobkyňou, pričom tento bol ocenený znaleckým posudkom. Uvedený záver nespochybňuje ani odvolacia námietka žalovaného, podľa ktorej súd prvej inštancie pri tomto ocenení vychádzal z neaktuálneho znaleckého posudku (5 rokov starého). Žalovaný totiž v priebehu konania ocenenie znaleckým posudkom účinným spôsobom nespochybnil a neučinil tak ani v odvolacom konaní žiadnym dôkazom. Ak strana sporu vyvodzuje z nejakej skutočnosti pre seba priaznivé dôsledky (v tomto prípade vyššiu cenu bytu a teda i väčší vyrovnací podiel), ťaží ho dôkazné bremeno (porovnaj v tejto súvislosti uznesenie Ústavného súdu SR z 21. 01. 2015 sp. zn. II. ÚS 38/2015). Bolo preto povinnosťou žalovaného, ak zastával presvedčenie, že ocenenie bytu znaleckým posudkom nie je správne, preukázať konkrétnym dôkazom (resp. dôkazmi), že tomu tak i skutočne je. Ak tak neučinil, dôkazné bremeno ohľadom svojho tvrdenia

neuniesol.

2.2. Pokiaľ šlo o odvolanie žalobkyne proti výroku o náhrade trov konania, za podstatné v tejto súvislosti odvolací súd považoval, že žalovaný nevyjadril nevôľu pre zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva pre pôvodne navrhovanú výplatu žalobkyňou. Žalobkyňa sama v konaní pred súdom prvej inštancie zaujala postoj, že vyplatí žalovanému - napriek tomu, že byt bol ocenený znaleckým posudkom na 41.000 eur, teda žalovanému by patrila výplata 20.500 eur - vyššiu sumu, a to 22.000 eur. Odvolací súd tak mal za to, že za tejto situácie žalobkyňa dosiahla rovnaký spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, na akom sa so žalovaným pokúšala dohodnúť pred podaním žaloby.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhol napadnutý rozsudok spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhol aj odklad právoplatnosti rozhodnutia.

3.1. Pokiaľ šlo o prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP dovolateľ uviedol, že postupom odvolacieho súdu bolo porušené jeho právo na riadne a dostatočné odôvodnenie rozhodnutia zo strany súdu, ako aj právo na vyporiadanie sa so všetkými tvrdenými skutočnosťami v konaní, čím došlo k závažným procesným pochybeniam zo strany odvolacieho súdu, na základe čoho je celé konanie, ako aj napadnuté rozhodnutie, nezákonné a nespravodlivé. Odvolací súd jeho námietkam v napadnutom rozsudku nevenoval takmer žiadnu pozornosť a vyporiadal sa s nimi formálne len pár vetami. Poukázal i na vnútornú rozpornosť rozhodnutia, keď na jednej strane odvolací súd konštatuje, že náklady na nehnuteľnosti mali znášať obaja účastníci konania, avšak následne tvrdí, že túto skutočnosť vyhodnocuje výlučne v prospech žalobkyne. Ďalej namietal, že nebol riadne poučený o svojich procesných právach v zmysle ustanovenia § 160 ods. 1 CSP a súdy konali v rozpore s ustanovením § 217 ods. 1 CSP. Namietal tiež, že odvolací súd dospel k skutkovým zisteniam o nákladoch na opravu havarijných porúch a ich úhradách zo strany žalobkyne, ktoré ale z dokazovania súdu prvej inštancie nevyplývajú, resp. sú podľa žalovaného s nimi v rozpore.

3.2. Pokiaľ šlo o prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ uviedol, že vzhľadom na obsah odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že odvolací súd nerešpektoval rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR a pri vydaní napadnutého rozsudku sa od tejto nepochybne odklonil, čo má za následok nesprávne právne posúdenie veci a naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keďže nerozhodol na základe kritérií vyplývajúcich z ustanovenia § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že namiesto zákonných kritérií odvolací súd vychádzal z toho, že žalobkyňa mala vynaložiť náklady na údržbu nehnuteľností (tieto nepochybne vynaložil aj žalovaný) a mala uviesť, že si chce nehnuteľnosti ponechať, čo spochybnil. Ďalej namietal nesprávne právne posúdenie otázky primeranej náhrady pri prikázaní veci jednému z podielových spoluvlastníkov. Konštatoval, že pre určenie primeranej náhrady v zmysle § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka je potrebné vychádzať zo všeobecnej ceny veci v rozhodnom čase, ktorým je čas vyhlásenia rozsudku, ktorým súd zrušuje a vyporiadava podielové spoluvlastníctvo. Zároveň podotkol, že určenie primeranej náhrady je povinnosťou súdu a nemožno túto povinnosť preniesť na znalca, či na účastníkov konania.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolacie dôvody uplatnené žalovaným nie sú naplnené, lebo nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a ani k odklonu o d ustálenej rozhodovacej praxe. Navrhla dovolanie a j návrh na odklad právoplatnosti zamietnuť a uplatnila si náhradu trov dovolacieho konania.

5. Podľa § 444 ods. 2 pred bodkočiarkou CSP, ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

5.1. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého

rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (pozri napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019 alebo 2Cdo/91/2021, ktoré prešlo aj testom ústavnosti, viď IV. ÚS 578/2022 a v ňom odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4SŽ/165/95).

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného treba zamietnuť, pretože nie je dôvodné.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolačím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

9.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolaťela tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

10. Dovolaateľ v dovolaní namietal nedostatky odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, porušenie ustanovenia § 217 ods. 1 CSP i skutočnosť, že odvolací súd založil odôvodnenie rozsudku na ním vykonanom dokazovaní, ktoré ale nevykonal procesne predpísaným spôsobom.

10.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10.2. Právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS

46/05). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Treba zdôrazniť, že len výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje žiadne dôvody alebo neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť a súčasne aj dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

10.3. Najvyšší súd po preskúmaní veci nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces. Rozsudok súdu prvej inštancie podrobne uvádza, prečo súd žalobkyni vyhovel. Rozsudok odvolacieho súdu uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalovaného, zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie a za týmto účelom aj doplnenie ďalších dôvodov, najmä vysporiadanie sa s podstatnými odvolacími námietkami. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Žalovaný nedôvodne argumentuje, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie je nepreskúmateľný, nedostatočne odôvodnený a nepresvedčivý; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného. Odvolací súd i súd prvej inštancie dostatočne vysvetlili aj to, prečo je potrebné predmetné nehnuteľnosti prikázať do výlučného vlastníctva žalobkyne aj sumu, ktorá pripadá žalovanému na vyrovnanie jeho podielu.

10.4. Dovolací súd v tejto súvislosti tiež pripomína, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Pokiaľ dovolacia argumentácia žalovaného mala smerovať aj k spochybneniu správnosti právneho posúdenia veci súdmi nižšej inštancie (napr. v otázke dôkazného bremena), potom namietaná nesprávnosť právneho posúdenia veci nie je procesnou vadou zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP a nezakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (viď R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

10.5. Dovolací súd nezistil ani arbitrárnosť postupu odvolacieho súdu v otázke dôkazného bremena, pokiaľ ide o preukázanie primeranej ceny predmetného bytu. V tejto súvislosti nemá výhrady voči úvahám odvolacieho súdu, že pokiaľ žalovaný spochybňuje primeranosť ceny, mal túto skutočnosť preukázať. Námietky dovolateľa v tomto smere nie sú spôsobilé spochybniť postup konajúcich súdov. Ak by aj bolo možné predpokladať, že vo všeobecnosti v čase došlo k zvýšeniu cien nehnuteľností na realitnom trhu, neznamená to, že muselo dôjsť aj k zmene ceny predmetného bytu. Ako aj zo skutkových okolností prípadu vyplýva, byt bol v zlom, až havarijnom stave, bolo potrebné odstraňovať poruchy a sanovať hroziace škody, došlo k zatečeniu vody do podláh a podobne, z čoho vyplýva, že cena predmetného bytu vzhľadom k stavu, v akom sa nachádzal, by mohla byť aj nižšia. Bolo preto namieste zo strany konajúcich súdov požadovať od žalovaného, ak namietal primeranosť ocenenia bytu, aby túto skutočnosť v konaní preukázal. V konaní pred súdom prvej inštancie však primeranosť ceny nenamietal, najprv sa iba pozastavoval nad tým, že žalobkyňa v dedičskom konaní žiadala od neho vyššiu sumu (č. I. 43). Za relevantné vyjadrenie nemožno považovať ani jeho tézy z prvého odvolania na č. I. 76 a nadväzujúcim vyjadrením na č. I. 86, keď označil za nesúhlas s vyrovnávacím podielom svoj návrh, aby bol byt priznaný jemu. Napokon na neskoršom pojednávaní po zrušení pôvodného rozsudku

súdu prvej inštancie uviedol, že žiada o prikázanie bytu do svojho vlastníctva s tým, že vyplatí žalobkyňu sumou 20.000 eur. Pred rozhodnutím súdu prvej inštancie už ocenenie nehnuteľnosti nenamietal, naopak vo svojom návrhu z neho vychádzal. Ocenenie nehnuteľnosti, a teda primeranosť výplaty spoluvlastníkovi spochybnil opätovne až v odvolaní. Odvolací súd týmto jeho námietkam už nevyhovел, ani nemohol, nakoľko by to bolo v rozpore so zásadou zákonnej koncentrácie konania podľa ustanovenia § 154 CSP a muselo by byť vykonávané ďalšie dokazovanie.

10.6. Odvolací súd sa dostatočne vysporiadal aj s odvolacou argumentáciou žalovaného, pokiaľ šlo o kritériá, na základe ktorých prikázal byť do vlastníctva žalobkyne, prihliadol i na úhradu bežných nákladov na údržbu bytu, v čom prisvedčil obom stranám, že tieto náklady uhrádzali. Avšak práve náklady na riešenie havarijných stavov bytu, ktoré boli pravdepodobne vyššie ako bežné náklady, a ktorých neriešením by hodnota bytu mohla poklesnúť, boli jedným z rozhodujúcich kritérií, prečo boli predmetné nehnuteľnosti priznané žalobkyňi. Práve s ohľadom na riešenie týchto problémov dospel odvolací súd k záveru, že bude byť účelnejšie využitý v starostlivosti a vlastníctve žalobkyne. Práve toto bol, spolu s prejavenu vôľou si byť ponechať pre seba, hlavný odlišujúci dôvod, prečo bude vlastníctvo žalobkyne s ohľadom na účinné využitie veci účelnejšie. Nič na tom nezmenila ani argumentácia žalovaného o úhrade bežných nákladov správcovi bytového podniku, či jeho údajné dôkazy o tom, že žalobkyňa menila svoje postoje. Napokon na rozdiel od žalovaného s jednou výnimkou tvrdila, že byť chce pre seba, čo jej slúžilo na prospech, keďže žalovaný sústavne tvrdil, že chce byť pre inú osobu. So všetkými týmito skutočnosťami sa odvolací súd zaoberal. K otázke vysporiadania sa s námietkou neprimeranosti ceny sa dovolací súd vyjadril vyššie (bod 9.5.) a iba dopĺňa, že poukázanie na nedostatok dôkazného bremena je dostatočným odôvodnením.

11. Rovnako neopodstatnené boli dovolacie námietky ohľadne údajného porušenia prejednávanej zásady a ustanovenia § 217 ods. 1 CSP. Potreba o veci rozhodnúť v stave, v akom sa nachádza v čase vyhlásenia rozhodnutia, nezbavuje žalovaného bremena tvrdenia ani bremena dôkazného. Zo zásady kontradiktórnosti vyplýva, že súd nie je povinný v sporovom konaní vykonávať dôkazy z vlastnej iniciatívy, dôkaznú povinnosť majú v sporovom konaní strany a ak mal žalobca pochybnosť o primeranosti ceny, mal k tomu predložiť alebo aspoň navrhnúť primerané dokazovanie v súlade so zásadou koncentrácie konania. Dovolací súd upozorňuje na skutočnosť, že žalovaný primeranosť ocenenia predmetného bytu namietal iba v prípade, ak nebol byť priznaný do jeho vlastníctva, ale do vlastníctva žalobkyne. V prípade, ak by byť mal byť prikázaný do jeho vlastníctva, voči oceneniu výhrady nemal (viď vyjadrenie na pojednávaní 01. 06. 2020 č. l. 105). Argumentácia žalovaného sa v tejto súvislosti javí ako účelová.

12. Nedôvodná je aj dovolacia námietka o nedostatočnom poučení žalovaného o jeho procesných právach a povinnostiach. Z obsahu spisu nevyplýva, že k porušeniu ustanovenia § 160 ods. 1 CSP došlo. Pri doručení žaloby bol žalovaný štandardne poučený o jeho procesných právach a povinnostiach v zákonom rozsahu (viď č. l. 41 a nasl.). Poučenie o procesných právach a povinnostiach žalovaného podľa § 160 ods. 1 CSP neznamená právne poradenstvo zo strany súdu ani nesmie smerovať k hmotnoprávnemu posúdeniu sporu.

13. Pokiaľ dovolateľ namietal, že odvolací súd dospel k skutkovým zisteniam o nákladoch na opravu havarijných porúch a ich úhradách zo strany žalobkyne, ktoré ale z dokazovania súdu prvej inštancie nevyplývajú, ani táto námietka nie je dôvodná. Skutkový stav zistený súdom prvej inštancie nie je len zoznam vymenovaný v jeho rozhodnutí, sú to o. i. aj všetky poznatky, ktoré mohol súd vnímať, pretože pred ním odzneli vrátane prednesov strán. Z podkladov spisu je zrejmé, že žalobkyňa od začiatku konania vo svojich podaniach zdôrazňovala zlý stav bytu. Na pojednávaní 01. 06. 2020 poukázala na havarijný stav bytu, ktorý preukázala aj fotografiami, na ktoré už súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí poukázal (bod 31.). Voči existencii havarijného stavu žalovaný na predmetnom pojednávaní nenamietal, iba vyjadril údiv ako k nemu mohlo dôjsť. Svoje tvrdenia žalobkyňa zopakovala aj vo vyjadrení k odvolaniu (chronologicky z jej strany prvý úkon po predmetnom pojednávaní č. l. 124), na čo žalovaný opätovne nereagoval tak, že by tento havarijný stav spochybnil. Pred súdom prvej inštancie bol žalovaný s týmto havarijným stavom oboznámený, žalobkyňa ho preukazovala fotografiami, pričom

voči jeho faktickej existencii nenamietal. Nemožno preto tvrdiť, že závery krajského súdu sú v rozpore so skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie.

14. Na základe vyššie uvedeného možno vysloviť záver, že nebolo preukázané, že by odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd po zistení, že dovolanie žalovaného je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, avšak nedôvodné, pristúpil k skúmaniu existencie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 a § 432 CSP.

15. Druhým dôvodom prípustnosti v zmysle dovolania bola prípustnosť podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, teda dovolacím dôvodom bolo nesprávne právne posúdenie.

15.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16. V ustanovení § 421 CSP je zakotvená záväznosť judikatúry ako nepriama záväznosť vyplývajúca z jej osobitej povahy, kde rozpor s judikatúrou zakladá možnosť dovolacieho prieskumu. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/126/2017, 1Cdo/206/2017, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 3Cdo/132/2017, 4Cdo/89/2017, 4Cdo/207/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/78/2017, 8Cdo/221/2017).

17. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zdefiniuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Civilný sporový poriadok v § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Dovolateľ je povinný uviesť právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

18. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

19. Žalovaný tvrdil, že odvolací súd nevzal do úvahy veľkosť spoluvlastníckych podielov a účelné využitie veci, ako to predpokladá aj ustálená rozhodovacia činnosť Najvyššieho súdu SR, ale o prikázaní veci rozhodol na základe iných kritérií. Dôvodnosť týchto tvrdení dovolací súd neskúmal, nakoľko nejde o otázky, na riešení ktorých je napadnuté rozhodnutie založené. Odvolací súd konštatoval, že spoluvlastnícke podiely boli rovnaké a z obsahu rozsudku odvolacieho súdu nemožno vyvodíť, že by sa odmietol zaoberať zákonným kritériom, ktorým je účelné využitie veci.

19.1. Pod účelným využitím veci je treba rozumieť predovšetkým využitie veci na účel, na ktorý je vec určená. Rozdielne bude treba hodnotiť využitie pozemku, ktorý je určený na poľnohospodárske využitie

za stavu, že len niektorý zo spoluvlastníkov sa takémuto využitiu venuje alebo v prípade, ak ide o rodinný dom, a v dome dlhodobo býva niektorý zo spoluvlastníkov (KRIŽAN, Martin, § 142 [Zrušenie spoluvlastníctva súdom]. In: ŠTEVČEK, Marek, DULAK, Anton, BAJÁNKOVÁ, Jana, FEČÍK, Marián, SEDLAČKO, František, TOMAŠOVIČ, Marek a kol., Občiansky zákonník I., 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2019, s. 1094, marg. č. 4.). Inými slovami, keďže s a jedná o pomerne neurčitý pojem, je potrebné ho v každej situácii výkladom naplniť obsahom, ktorým je prihliadnutie na niektoré okolnosti, z ktorých vyplynie, že vlastníctvo jedného zo spoluvlastníkov bude pre užívanie veci účelnejšie. V danom prípade ani jedna zo strán sporu v predmetnej nehnuteľnosti nebýva, ani ju na svoje bývanie nepotrebuje. Žalovaný jednoznačne artikuloval, že byt potrebuje pre syna, žalobkyňa zaujala rozličné postoje, ale súdy prihliadli prevažne na jej záujem nadobudnúť byt pre seba. Pokiaľ súdy prihliadli na tento jej záujem, naplnili pojem účelné využitie veci obsahom. Tomuto záveru svedčí aj to, že v danej súvislosti odvolací súd citoval z rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/539/2007, ktoré sa zaoberá účelným využitím veci podľa toho, či niektorý zo spoluvlastníkov chce vec pre seba alebo pre blízku osobu. Pokiaľ teda žalovaný tvrdil, že odvolací súd neprihliadol na kritérium účelného využitia veci, nezakladá sa to na skutočnosti, a teda na riešení (v danej súvislosti vlastne ne-riešení) otázky, z ktorej vyvodzuje dovolací dôvod žalovaný, odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil.

19.2. Pri prikázaní veci jednému alebo viacerým spoluvlastníkom je nutné prihliadať aj na to, aby sa vytvorili priaznivé podmienky na nerušené využitie veci a vznikom nového spoluvlastníckeho vzťahu nedochádzalo k vzniku nových sporných situácií. Preto pri prikázaní veci súd zohľadní aj správanie spoluvlastníkov, ktorý zo spoluvlastníkov vykonával investície do spoločnej veci, ktorý a ako zabezpečoval správu spoločnej veci, ktorý spoluvlastník má na ďalšom užívaní veci najnaliehavejší záujem, či ktorý spoluvlastník dokáže najlepšie zabezpečiť riadne ďalšie využitie spoločnej veci a pod. (KRIŽAN, Martin, § 142 [Zrušenie spoluvlastníctva súdom]. In: ŠTEVČEK, Marek, DULAK, Anton, BAJÁNKOVÁ, Jana, FEČÍK, Marián, SEDLAČKO, František, TOMAŠOVIČ, Marek a kol., Občiansky zákonník I., 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2019, s. 1094, marg. č. 4.). V tomto prípade odvolací súd prihliadol aj na starostlivosť o byt a sanovanie jeho havarijných stavov v o väčšej miere zo strany žalobkyne, čo vytvorilo predpoklad, že v jej vlastníctve bude hodnota veci udržiavaná, prípadne navýšená a dôjde aj k jej účelnejšiemu využitiu.

19.3. Pokiaľ ide o kritériá samotné, na ktoré má súd pri prikázaní veci do vlastníctva jedného zo spoluvlastníkov prihliadať, dovoľ si dovolací súd poukázať aj na existujúcu judikatúru Najvyššieho súdu ČR, ktorá je použiteľná pri úvahách v predmetnej veci. Pri rozhodovaní o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva je treba vždy vziať do úvahy hľadiská uvedené v § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nejde však o hľadiská rozhodujúce; to komu bude vec prikázaná, záleží vždy na úvahe súdu. Súd sa v rozhodnutí o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva vždy musí zaoberať výškou podielov spoluvlastníkov a účelným využitím veci, jeho rozhodnutie však môže vzísť z iných skutočností (22Cdo/539/2007). Uvedené spolu s odvolacím súdom správne citovaným ďalším rozhodnutím sp. zn. 22Cdo/340/2002 jednoznačne smeruje k tomu, že nie je správne bezvýhradne („otrocky“) trvať na nevyhnutnosti rozhodovať v takýchto prípadoch iba na základe výšky podielov a účelného využitia veci, ale vždy ide o súhrn dôvodov (aj samotný zákon v § 142 OZ menuje kritériá iba demonštratívne, používa slovo „najmä“), na ktoré je treba zo strany súdov prihliadnuť.

19.4. Pokiaľ teda ide o otázku (ne)zohľadnenia účelného využitia veci, ide o také právne posúdenie, na ktorom odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil, resp. túto otázku zohľadnil, ale opačným spôsobom ako argumentuje žalovaný. Inými slovami, pokiaľ dovolacia argumentácia žalovaného smeruje k tomu, že odvolací súd neprihliadol na kritériá podľa ustanovenia § 142 Občianskeho zákonníka - výšku podielov a účelné využitie veci - čo v prvom prípade nie je rozhodujúce (rovnosť podielov) a v druhom prípade to vôbec neplatí, možno uzavrieť, že dovolacia argumentácia smeruje k právnomu posúdeniu, ktoré odvolací súd neriešil. Z hľadiska nepotrebnosti použitia kritéria účelnosti využitia veci odvolací súd predmetnú vec neskúmal. Dovolanie tak nenaplnia podmienku prípustnosti v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP.

20. Rovnaký záver platí aj pokiaľ namietal žalovaný primeranosť náhrady za vyrovnanie podielu. Svoje

rozhodnutie v tejto časti odvolací súd odôvodnil neunesením dôkazného bremena zo strany žalovaného. Odvolací súd teda primeranosť náhrady spoluvlastníkovi neskúmal, nakoľko sa voči nej účinným spôsobom v dovtedajšom konaní dovolateľ nebránil, nenavrhol dokazovanie, naopak účelovo svoje tvrdenia menil podľa toho, či by mal náhradu inkasovať alebo hradiť. Na otázke primeranosti výplaty náhrady spoluvlastníkovi, ktorý stráca podiel na veci, resp. na ocenení nehnuteľnosti, teda napadnuté rozhodnutie nie je založené. Otázka dôkazného bremena nebola vymedzená tak, aby napĺňala znaky prípustnosti v zmysle ustanovení § 421 ods. 1 v spojení s § 432 až § 435 CSP, pričom k prípadnej arbitrárnosti dôkazného bremena na strane žalovaného sa v tejto súvislosti vyjadril dovolací súd na inom mieste tohto rozhodnutia.

21. Dovolacia argumentácia dovolateľa tak nezodpovedá požiadavkám stanoveným v § 421 ods. 1 v spojení s § 431 až § 435 CSP, pretože jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom neuviedol (konkrétnu) právnu otázku, na ktorej odvolací súd založil svoje rozhodnutie, dostatočne neuviedol, ako ju riešil odvolací súd ani to, ako mala byť (konkrétna) právna otázka správne riešená. Dovolací súd poznamenáva, že samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, či sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, prípadne kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní žalobou uplatneného nároku, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP a § 431 až § 435 CSP.

22. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je prípustné a v časti namietajúcej vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné. Vzhľadom na uvedené dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

23. Žalobkyňa bola v dovolacom konaní úspešná, preto jej dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči dovolateľovi v plnom rozsahu.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.